

Færdigfodring af Texellam med hel byg og soyaskå eller pelleteret foderblanding baseret på tørret sukkerroeaffald

*J. Højland Frederiksen og Sven Aage Kjær
Afdelingen for Forsøg med Kvæg og Får*

Sammendrag

Tidligere undersøgelser har vist, at Texellam har vanskeligt ved, straks efter indbinding, at vænne sig til staldforhold samt at optage så store mængder af kornrige foderrationer, at en tilfredsstillende høj tilvækst og lavt foderforbrug opnås.

Afdelingen har gennemført en række undersøgelser med henblik på at finde egnede rationer til færdigfodring af lam. Forsøget, som omtales her er et led i denne række, og blev gennemført på Lystbækgaard i efteråret 1990 og omfattede i alt 40 lam – 23 vædderlam og 17 gimmerlam (meddelelse nr. 799). Der var to forsøgsbehandlinger, hvori lamme-

ne enten blev fodret med hel byg + soyaskrå (BS) eller med en pelleteret foderblanding (PF, 5 mm), hvor den mest betydende komponent var tørret sukkerroeaffald.

Lammene på PF-behandlingen vænnede sig hurtigere til at æde en større mængde foder end lammene på BS-behandlingen. Dette bevirkede en signifikant højere tilvækst og et lavere foderforbrug.

Inden for den 6 uger lange forsøgsperiode opnåede PF-lammene en signifikant højere vægt. Såvel slagteprocent og slagtevægt som klassificering var højere for PF-lammene end for BS-lammene.

Indledning og formål

Færdigfodring er aktuelt for slagtelam, som ved fravænnelse eller ved slutningen af græssets vækstperiode ikke er slagtemodne i tilstrækkelig grad. Tidligere gennemførte færdigfodringsforsøg har vist, at Texellam har vanskeligt ved at vænne sig til at optage så store mængder byg, at en tilfredsstillende tilvækst opnås (meddelelse nr. 404 og 474 fra Statens Husdyrbrugsforsøg (SH)). Et forsøg (meddelelse nr. 687 fra SH) viste, at krydsningslam i de første uger af fodringsperioden optog større mængder af tørret sukkerroeffald end af byg. Relativt store optagelser af pelletterede rationer med forskellig energikoncentration er opnået med såvel tidligt fravænnede lam, som ikke har været på græs, som med lam, der ved fravænnelse i 4-5 måneders alderen tages på stald med færdigfodring for øje (meddelelse nr. 797 og 798 fra SH).

Med henblik på dels at verificere disse resultater overfor Texellam, dels at undersøge om Texellam havde lettere ved at vænne sig til en pelletteret ration med sukkerroeffald som hovedbestanddel, blev der gennemført et forsøg med det formål at undersøge:

- foderoptagelse, foderforbrug og tilvækst hos Texellam, der tages på stald med færdigfodring for øje,
- om tilvænnelsen var lettere til en foderblanding baseret på tørret sukkerroeffald end til hel byg + soyaskrå,
- virkningen af færdigfodringen på slagteudbytte og klassificering.

Materiale og metoder

Forsøgsplan. Forsøget var faktorielt med to faktorer:

- 1 To foderrationer: , pelletteret foderblanding baseret på sukkerroeffald og hel byg + soyaskrå.
- 2 Vædder- og gimmerlam.

Forsøgsdyr og forsøgets gennemførelse. Forsøget blev gennemført på Lystbækgård i efteråret 1990 med Texellam fra en besætning, der var etableret i efteråret 1989 (meddelelse

nr. xx3 fra SH). Lammene var født i marts-april. Fra midten af maj græssede får og lam på vedvarende græsarealer af skiftende kvalitet, som betingede en relativt lav tilvækst hos lammene indtil fravænnelse i slutningen af september. Forsøget blev gennemført med i alt 40 Texellam af begge køn, som blev taget på stald ved fravænnelse. Lammene blev opstaldet holdvis og blev på begge behandlinger fodret efter ædelyst. Hel byg + soyaskrå tildelte i forholdet 3:1. Foderblandings sammensætning er anført i tabel 1. Blandingen var fremstillet på Forskningscenter Foulum og havde samme sammensætning som gennemsnittet af blandingerne med høj energikoncentration, der blev anvendt i forsøget omtalt i meddelelse nr. 797 og 798 fra SH.

Straks efter indbinding tildelte kløvergræshø efter ædelyst, og lammene blev gradvist vænnet til at æde de to foderrationer. Efter 4-6 dage var fodermidlerne frit tilgængelige. Herefter var optagelsen af hø minimal, 200-300 g/lam/dag.

Tabel 1. Sammensætning af 5 mm pelletteret foderblanding (PF) og byg + soyaskrå (BS)

Procent i blanding	PF	BS
Hel byg		75.0
Fiskemel (spec. B)	3.7	
Soyaskrå	7.5	25.0
NaOH-behandlet byghalm	9.7	
Sukkerroeffald	63.7	
Roemelasse	11.7	
Mononatriumfosfat	1.2	
Vitfoss fåremineralblanding	1.6	
Rød Sulitren	0.2	
Kogsalt	0.7	
I alt	100.0	100.0
FE pr 100 kg tørstof	106	120
FE pr. 100 kg foder	94	103
Ford. råprotein g/FE	119	125

Ved fravænnelse/forsøgets start blev 16 af de bedste lam slagtet. Resultaterne er vist i tabel 2. Som det ses, var alle parametrene for slagteudbytte og klassificering lave – især for vædderlammene. Notering og stykpris er beregnet på grundlag af gældende NFK-afregningskala.

Tabel 2. Slagteudbytte, klassificering og notering af 16 Texellam af begge køn, slagtet umiddelbart efter fravænnning

	Vædderlam	Gimmerlam
Antal lam	11	5
Levende vægt, kg	41.3	39.0
Slagtevægt, kg	18.0	18.6
Slagteprocent	43.7	47.7
<i>Klassificering</i>		
Form	5.9	7.8
Fedme	2.1	3.0
Farve	3.0	3.0
Notering, kr./kg	17.5	21.6
Stykpris, kr./lam	315	402
Kr./kg levende vægt	6.7	10.3

førte, på trods af PF's lavere energiindhold, en højere tilvækst og et lavere foderforbrug pr. kg tilvækst. Det er bemærkelsesværdigt, at gimmerlammene på begge fodringer havde en højere foderoptagelse end vædderlammene. Ligeledes er det usædvanligt, at gimmerlam vokser hurtigere end vædderlam, som det skete ved fodringen med BS.

Slagteudbytte, klassificering og de økonomiske resultater fremgår af tabel 4. I forhold til tallene i tabel 2 er slagteprocenten forbedret betydeligt ved begge fodringer, medens klassificeringen kun blev forbedret ved PF-fodringen. Med de anvendte foderpriser blev dækningsbidraget pr. lam næsten identisk ved de to fodringer.

Resultater

Af tabel 3 fremgår, at lammene straks efter indbinding optog større mængder af foderblandingen end af byg + soyaskrå. Dette med-

Diskussion og konklusion

Ligesom i forsøgene omtalt i meddelelse nr. 404 og 474 fra SH havde lammene i dette forsøg vanskeligt ved at vænne sig til at optage

Tabel 3. Resultater af prøvofodring med foderblanding og hel byg + soyaskrå tildelt efter ædelyst

Behandling	Byg+soyaskrå (BS)		Foderblanding (PF)	
	Vædder	Gimmer	Vædder	Gimmer
Køn				
Antal	11	9	12	8
<i>Kg foder/dyr/dag</i>				
1. uge	0.73	0.88	0.70	1.05
2. uge	0.94	1.07	1.14	1.68
3. uge	1.35	1.44	1.67	2.07
4. uge	1.49	1.78	1.96	2.04
5. uge	1.45	1.65	2.00	1.96
6. uge	1.56	1.56	2.00	2.00
<i>Legemsvægt, kg</i>				
Start	37.1	35.9	36.5	36.9
Efter 2 uger	37.7	38.2	42.5	40.7
- 4 uger	42.3	40.0	45.1	45.6
- 6 uger	41.8	42.1	46.2	46.5
<i>Huldkarakter</i>				
Start	2.2	2.5	2.7	3.2
Efter 2 uger	2.3	2.7	2.9	3.1
- 4 uger	2.8	2.9	3.6	3.7
- 6 uger			----- ikke vurderet -----	
<i>Daglig tilvækst, g</i>				
Start - 2 uger	45	167	429	277
2 - 4 uger	325	127	185	348
4 - 6 uger	-41	192	98	80
Start - 6 uger	121	160	248	247
<i>Foderforbrug/lam</i>				
Kg foder i alt	48	54	60	70
FE i alt	50	56	56	66
FE pr. kg tilvækst	10.4	9.0	5.8	6.9

Tabel 4. Slagteudbytte, klassificering og økonomiske resultater pr. lam

Behandling	Byg+soyaskrå (B5)		Foderblanding (PF)	
	Vædder	Gimmer	Vædder	Gimmer
Køn				
Antal	11	9	12	8
Stykpris ved start	319	308	313	317
Foderudgift, kr	67	76	125	146
Slagtevægt, kg	20.4	20.1	22.6	22.6
Slagteprocent	48.7	47.8	48.8	48.7
<i>Klassificering:</i>				
Form	6.6	6.4	7.0	7.4
Fedme	2.9	3.0	3.0	3.1
Farve	3.0	3.0	3.0	3.0
Notering, kr./kg	20.64	20.44	20.83	21.37
Stykpris, kr.	420	412	470	484
Dækningsbidrag: kr./lam	4	28	32	21
Virkning af prisændringer:				
-/+0.20 kr./FE	+/-13	15	25	29
+/-1 kr./kg				
slaget vægt	+/-20	20	23	23
Foderpriser (kr./FE):				
Byg 1.40, soyaskrå 1.53, foderblanding 2.24.				

store mængder byg straks efter indbinding. Tilvænningen var tilsyneladende lettere, når rationen var baseret på tørret sukkerroeaf-fald, hvilket er i overensstemmelse med resul-taterne omtalt i meddelelse nr. 687 fra SH. De høje optagelser, der er opnået af foderblan-dingen er i god overensstemmelse med resul-taterne meddelt i meddelelse nr. 797 og 798 fra SH.

Det er bemærkelsesværdigt, at gimmerlam-mene ved fodring med byg + soyaskrå havde en større tilvækst end de tilsvarende vædder-lam. På PF-behandlingen var tilvæksten hos de to køn næsten ens. Der er således i dette for-søg opnået betydeligt højere tilvækst hos gimmerlam i forhold til vædderlam. Det er ik-ke muligt at forklare fænomenet, men det kunne tænkes, at gimmerlam har lettere ved at vænne sig til staldophold end vædderlam. Spørgsmålet ønskes belyst i kommende forsøg.